

***Näkökulma
tulevaisuusselontekoon ja
aluekehittämisen suuntaviivoihin***

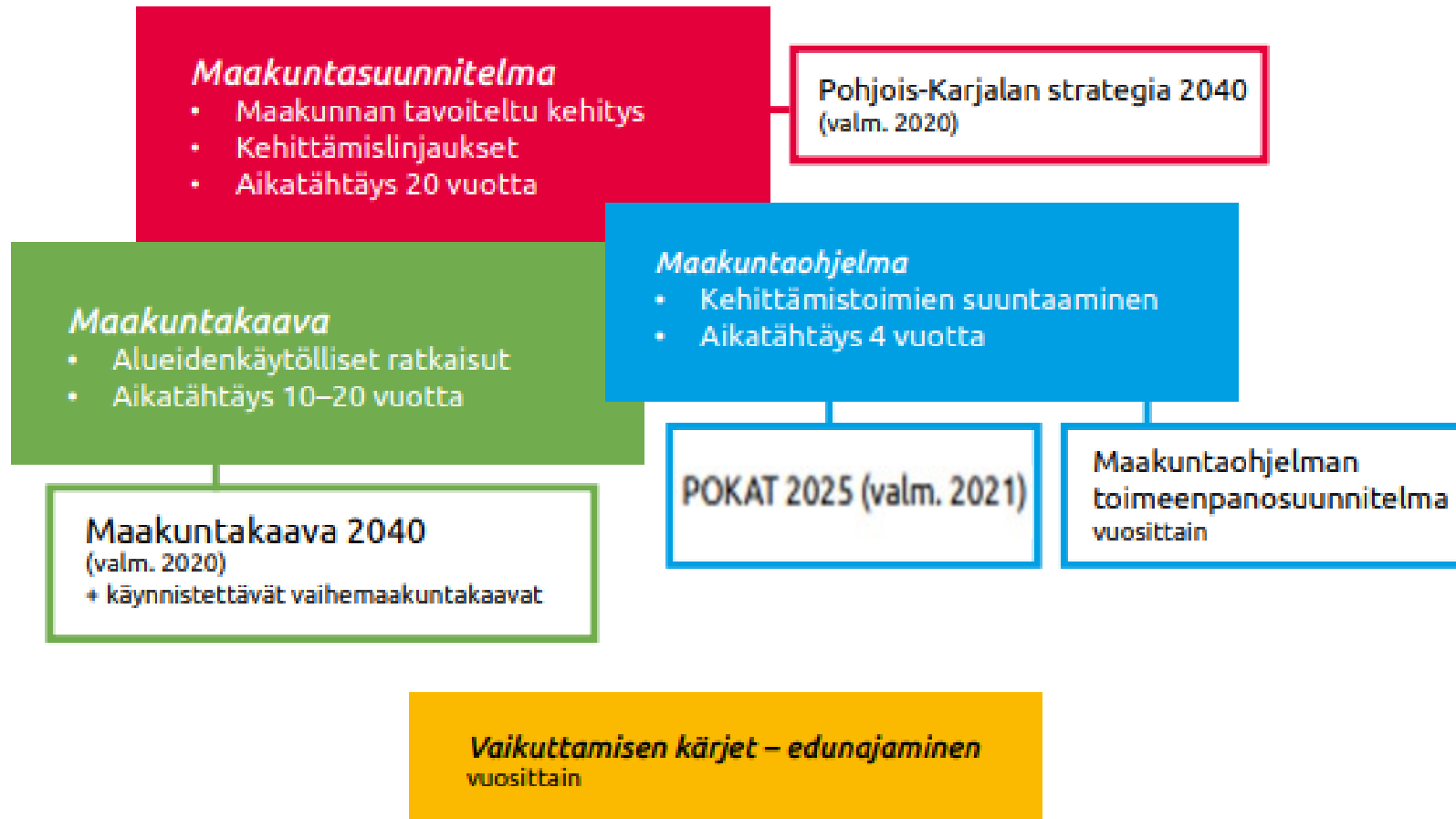
20.5.2022

Kimmo Niiranen

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Maakunnan suunnittelujärjestelmä: Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalan strategia 2040

Maakuntaohjelma POKAT 2025

- **Ohjaa alueen kehittämistä**
- **Sisältää**
  - laajan, yhteiskunnallisen päätöksenteon aluevaikutuksia arvioivan näkökulman
  - erityisesti aluekehittämiseen suunnatut toimet ja resurssien käytön
- **Toteuttaa valtakunnallisen aluekehittämispäätöksen linjauksia**
  - Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
  - Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet
  - Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen
  - Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
  - Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy

POKAT 2025: Visio ja kehittämisteemat

Väestöennusteet

- Tilastollinen päätoimisto (vuodesta 1971 alkaen Tilastokeskus) laati vuonna 1969 väestöennusteen
- Suomen nopean kasvun skenaariossa Pohjois-Karjalan väkiluku vuonna 2000 olisi **99 419**
- Suomen hitaan kasvun oloissa maakunta tyhjenisi hitaammin ja väkiluku olisi **126 944**
- Pohjois-Karjalan seutukaavaliitto asetti oman väkilukutavoitteen: **160 000** asukasta
- Toteutunut väkiluku vuonna 2000 oli **171 609**

Väestöennuste ikäryhmittäin

Lähde: Tilastokeskus 2021

Pohjois-Karjala (ml. Heinävesi)									
	2020	2025*	2030*	2035*	2040*	2020-2040	2020-2040 %	2020-2025	2020-2025 %
0-vuotiaat (syntyneet)	1 140	1 169	1 130	1 107	1 076	-64	-5,6	29	2,5
1-6 -vuotiaat (varhaiskasvatus)	8 082	7 046	6 962	6 749	6 616	-1 466	-18,1	-1 036	-12,8
7-12 -vuotiaat (alakoulu)	9 799	8 716	7 319	7 255	7 023	-2 776	-28,3	-1 083	-11,1
13-15 -vuotiaat (yläkoulu)	4 940	5 041	4 336	3 741	3 679	-1 261	-25,5	101	2,0
16-18 -vuotiaat (lukio / toinen aste)	4 921	4 888	4 857	3 829	3 806	-1 115	-22,7	-33	-0,7
19-23 -vuotiaat (nuoret työkäiset ja opiskelijat)	9 380	8 814	8 961	8 504	6 998	-2 382	-25,4	-566	-6,0
24-64 -vuotiaat (työssäkäyvät)	80 682	75 579	72 198	71 315	71 330	-9 352	-11,6	-5 103	-6,3
65-74 -vuotiaat (eläkkeelle siirtyneet)	25 517	24 886	22 831	19 689	16 924	-8 593	-33,7	-631	-2,5
75-84 -vuotiaat (eläkkeellä olevat)	13 669	17 250	19 862	19 886	18 760	5 091	37,2	3 581	26,2
85- vuotiaat (ikäntyneet)	5 407	5 894	6 912	9 353	11 116	5 709	105,6	487	9,0
Kaikki yht.	163 537	159 283	155 368	151 428	147 328	-16 209	-9,9	-4 254	-2,6

Tulevaisuusselonteko – Seuraavien sukupolvien Suomi (VNK)

1) Yhteisen ymmärryksen rakentaminen tulevaisuudesta

- toimintaympäristöanalyysi, asiantuntijahaastattelut, skenaariot
- **keiden ääni kuuluu, mitä painotetaan**

2) Hallituksen valitsema kärkiteema ja mahdollisia ratkaisujen suuntia

- laaja ja rakentava yhteiskunnallinen keskustelu
- politiikan uudistaminen
- **mitä suunta-/arvovalintoja tehdään?**

Tulevaisuusfoorumit 2005
Hyvä yhteiskunta kaikenikäisille

Aluekehittämisen suuntaviivat 2040 (TEM)

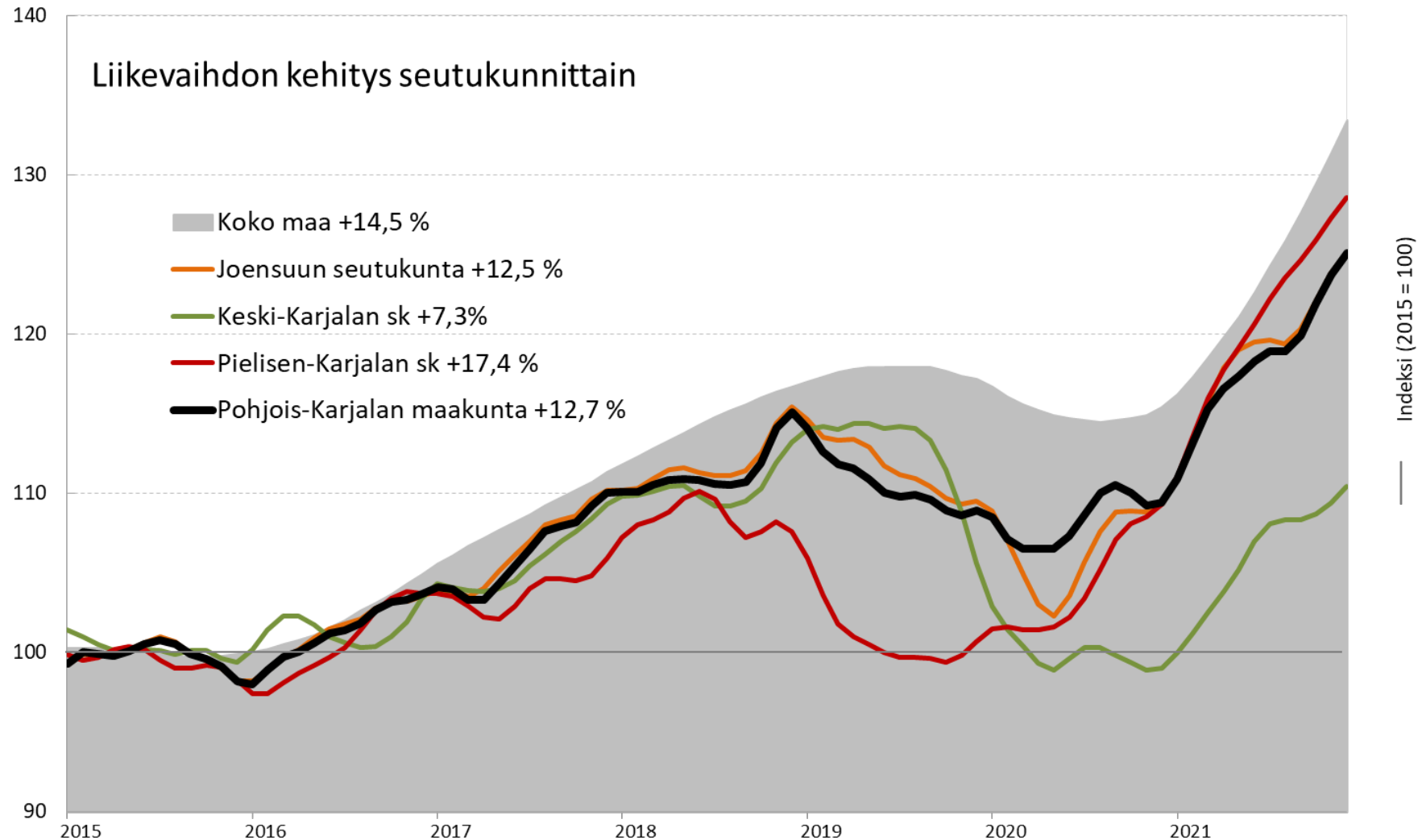
- **Aluekehittämisen nykytila**
  - alueiden vahvuudet ja mahdollisuudet, sujuva yhteistyö
  - taustalla aluekehittämistä koskeva päätös
- **Pidemmän aikavälin näkemys (yli hallituskauden)**
  - tavoitteena entistä vaikuttavampi ja tuloksellisempi aluekehittäminen
  - visio, teemat, tavoitteet, muutostekijät
  - aluekehityksen skenaariot
  - (alue)poliittiset valinnat ja politiikan kehitys?

Skenaariot

- **Globaalisti valikoitunut Suomi**
    - globaali kilpailu vahvuusaloineen ja verkostoineen, pks keskittyminen, alueellinen polarisaatio
  - **Raaka-aineiden ja turismin Suomi**
    - hiipuva kasvu luonnonresurssien varassa, osaaminen murentuu, alue-erojen kasvu pysähtyy
  - **Tilkkutäkki**
    - pirstaloituva talous satunnaisine vahvoine toimialoineen, alueiden omat polut ja eriytyvä kehitys
  - **Tasapainoinen Suomi**
    - tasainen mutta myös tasapaksu kehitys ilman selkeitä valintoja, ei voittajia, ei häviäjiä
- ⇒ kaikissa skenaarioissa uskottavat / mahdolliset perusoletukset
- ⇒ luonteeltaan varsin maltillisia kehityskulkuja (vrt. Suomi sodassa, degrowth-ideologia)
- ⇒ mikään ei toteudu sellaisenaan, eikä kaikkea osata huomioida
- ⇒ eri alueilla erilaiset lähtökohdat, myös tulevaisuus erilainen – liikenneinfra?
- ⇒ valitaanko joku vai tasapainotellaanko?

Pohjois-Karjalan, maakunnan seutukuntien ja koko maan liikevaihdon kehitys 1/2015-12/2021

2015 = 100,0 Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Ennakointi

Ennakointi on tulevaisuuden tekemistä

- Tulevaisuutta voidaan visioida, mutta missä määrin siihen oikeasti varaudutaan?
- Miten skenaariot näkyvät poliittisissa linjauksissa ja aluekehitystyössä??
- Ennakoinnin vaikuttavuus???

Valtakunnallinen alue-ennakoinnin seminaari 2021

- Kokoavana teemana turvallisuus laajasti käsitettynä
- Professori Kari Liuhto (Turun yliopisto)
  - *Venäjä on matkalla kohti autoritääristä valtiota ja valmis tekemään mitä tahansa turvatakseen etupiirinsä NATO:n laajenemiselta*